

Daudzveidība un iekļaušana skolu kopienās

Izglītojošs pieredzes materiāls

projektā "Atbalsts skolu kopienām iecietības veicināšanā un starpkultūru
dialoga sekmēšanā multikulturālos kolektīvos" (Nr.DIKS-17-491-lī)

Projekts tiek līdzfinansēts Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta
departamenta Sabiedrības integrācijas programmas ietvaros

Rīga
2017

Saturs

	Par projektu	3
	Projekta aktualitāte	5
	Programma “Iecietības veicināšana un starpkultūru dialoga sekmēšana multikulturālās skolu kopienās”	6
	Programmas dalībnieku raksturojums.....	7
	Projekta dalībnieku atziņas par darbu daudzkultūru vidē	9
	Projekta dalībnieku pieredzes piemēri	13
	Ieskats programmas apguves semināros	33
	Projekta dalībnieku atziņas pēc programmas aprobācijas	35
	Par Izglītības attīstības centru	37

Par projektu

Izglītības attīstības centrs (IAC) no 2017. gada 20. februāra līdz 13. novembrim īstenoja projektu “Atbalsts skolu kopienām iecietības veicināšanā un starpkultūru dialoga sekmēšanā multikulturālos kolektīvos” (Nr.DIKS-17-491-lī). Projekts tika līdzfinansēts Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta Sabiedrības integrācijas programmas ietvaros.

Projekta mērķis

Veicināt saliedētas sabiedrības veidošanu Rīgas pilsētā, īstenojot starpkultūru izglītības pasākumus, kas vērsti uz līdzdalību un sadarbību multikulturālās skolu kopienās.

Projekta dalībnieki

Projektā piedalījās 46 pedagogi un administrācijas pārstāvji no Rīgas izglītības iestādēm, to skaitā no skolām ar dažādu mācību valodu, jaunatnes darba organizatori, dažādu mācību priekšmetu skolotāji, klašu audzinātāji, pedagogi, kas strādā ar izglītojamajiem visos vecumos.

Galvenās projekta aktivitātes

Projektā iesaistītie izglītības darbinieki apguva 24 stundu kursa programmu “Iecietības veicināšana un starpkultūru dialoga sekmēšana multikulturālās skolu kopienās”. Programma tika apgūta semināros. Pēc katra semināra dalībnieki apgūto aprobēja ar dažādām multikulturālu skolu kopienu grupām – pedagogiem, skolēniem, studentiem, jaunatnes darba organizatoriem, skolēnu parlamentu pārstāvjiem, vecākiem u. c. Aprobācijas rezultāti tika analizēti un izvērtēti semināros. Programmas apguves noslēgumā notika projekta dalībnieku labās prakses meistarklases; tajās dalībnieki demonstrēja uz programmas bāzes izveidotu metodisku aktivitāšu piemērus, kas īstenoti praksē. Meistarklasēs dalībnieki dalījās ar labās prakses piemēriem un skolēnu darbu paraugiem, demonstrēja pašu veidotas prezentācijas no aprobācijas pasākumiem.

Programmas apguves gaita atspoguļota publikācijās IAC mājaslapā

<http://www.iac.edu.lv/aktualie-projekti/starpkulturu-dialoga-sekmesana/>.

Projekta noslēgumā apkopota dalībnieku pieredze saliedētas sabiedrības veidošanā, un tā publicēta šajā pieredzes krājumā.

Projektā “Atbalsts skolu kopienām iecietības veicināšanā un starpkultūru dialoga sekmēšanā multikulturālos kolektīvos” piedalījās izglītības darbinieki no 29 Rīgas izglītības iestādēm.

Projekta aktualitāte

Latvija ir nacionāla valsts, kuru raksturo sabiedrības daudzveidība, kas kļūst arvien lielāka. Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati liecina, ka Rīgā 01.01.2017. dzīvoja 704 476 iedzīvotāji.¹ Lielākās iedzīvotāju grupas pēc nacionālā sastāva Rīgas pilsētā ir latvieši – 310 170, krievi – 266 866, baltkrievi – 26 207, ukraiņi – 25 802, poļi – 12 916.² Pēdējos gados Rīgas reģionā ir tendence pieaugt jauniebraucēju skaitam. Tomēr sabiedrība ne vienmēr ir atvērta kultūru dažādībai, dažkārt vērojama neiecietība pret atšķirīgo.

Viens no sabiedrības integrācijas pamatelementiem ir izglītība. Skola veido ne tikai bērnu un jauniešu starpkultūru prasmes, tā strādā arī plašākās kopienās – ar skolēnu vecākiem, tuviniekiem. Prasmīgi īstenojot integrācijas pasākumus, skola var būt nozīmīga sabiedrības saskaņas veicinātāja.

Pieaugot sabiedrības daudzveidībai, **sabiedrības integrēšana ir viens no Rīgas pašvaldības darba virzieniem** un iekļauta Rīgas pilsētas sabiedrības integrācijas programmā 2012.–2017. gadam, akcentējot nepieciešamību veidot pozitīvas un tolerantas attiecības starp dažādām sociālajām un etniskajām grupām un īstenot sabiedrības izglītošanu izglītības iestādēs.³ Rīgas pilsētas sabiedrības integrācijas programma par savu uzdevumu norāda organizēt izglītojošus pasākumus pedagogiem, kā arī pieredzes apmaiņas pasākumus par starpkultūru dialoga veicināšanu.

Projekts “Atbalsts skolu kopienām iecietības veicināšanā un starpkultūru dialoga sekmēšanā multikulturālos kolektīvos” veicināja saliedētas sabiedrības veidošanu Rīgas pilsētā, piedāvājot izglītotājiem apgūt apmācības programmu iecietības veicināšanai un starpkultūru dialoga stiprināšanai un piedaloties starpkultūru izglītības labās prakses meistarklasēs.

¹ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati uz 01.07.2017. Pieejami: http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/iedzivotaju%20re%C4%A3istrs/07022017/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_skaits.pdf.

² Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati uz 01.01.2017. Pieejami: http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/iedzivotaju%20re%C4%A3istrs/07022017/ISPN_Pasvaldibas_pec_TTB.pdf.

³ Rīgas pilsētas sabiedrības integrācijas programma 2012.–2017. gadam. Pieejama: <http://www.iksdl.riga.lv/public/31288.html>.

Programma "Iecietības veicināšana un starpkultūru dialoga sekmēšana multikulturālās skolu kopienās"

Programmas mērķis

Paaugstināt pedagogu profesionālo kompetenci saliedētas sabiedrības veidošanā, stiprinot pedagogu prasmes īstenot starpkultūru izglītības pasākumus, kas vērsti uz līdzdalību un sadarbību multikulturālās skolu kopienās.

Programmas uzdevumi

- Iepazīstināt pedagogus ar daudzveidības vadības darba aspektiem izglītības iestādē.
- Paaugstināt pedagogu prasmes starpkultūru un pilsoniskās izglītības pasākumu koordinēšanā izglītības iestādē un vietējā kopienā.
- Iepazīstināt pedagogus ar labās prakses piemēriem un pieejamajiem resursiem starpkultūru un pilsoniskajā izglītībā.
- Veicināt pedagogu profesionālo sadarbību un pieredzes tālākizplatīšanu.

Programmas mērķauditorija

Dažādu mācību priekšmetu skolotāji, klašu audzinātāji, atbalsta personāls, interešu izglītības speciālisti, jaunatnes darba organizatori, pedagogi, kuri strādā visos izglītojamo vecumposmos.

Programmas saturs

Programma veidota no teorētiskās daļas un prakses (meistarklašu) daļas.

Teorētiskās daļas saturs: sabiedrības daudzveidība pasaulē un Latvijā; daudzveidības vadības izglītības iestādē administratīvie un pedagoģiskie aspekti; pedagoģiskās stratēģijas iecietības veicināšanai un diskriminācijas novēršanai; etniskās saskaņas un starpkultūru dialoga sekmēšana klases audzinātāju darbā un darbā ar skolēnu ģimenēm; skolas administrācijas, priekšmetu skolotāju, klašu audzinātāju un atbalsta personāla darba koordinācija sabiedrības integrācijas veicināšanai.

Prakses (meistarklašu) daļas saturs: Rīgas izglītības iestāžu labās prakses piemēri iecietības veicināšanā un diskriminācijas novēršanā.

Programmas dalībnieku raksturojums

Projekta dalībnieku profils

Pārstāvētās izglītības iestādes

Vispārīzglītojošās vidusskolas (valsts un privātās), ģimnāzijas, sākumskolas, pamatskolas, vakara (maiņu) vidusskolas, speciālās internātpamatskolas, pirmsskolas izglītības iestādes, interešu izglītības centri, ģimenes centri, mūzikas un mākslas skolas, tehnikumi un koledžas, profesionālās vidusskolas, muzeju pedagogijas nodaļa, LU Pedagoģijas fakultāte.

Pārstāvētie mācību priekšmeti

Vēsture, sociālās zinības, politika un tiesības, latviešu valoda, literatūra, matemātika, fizika, vizuālā māksla, dabaszinības, svešvaloda, mājturība un tehnoloģijas, kulturoloģija, ekonomika un grāmatvedība, saskarsme un ētika, tehniskā grafika, mūzika, deja un ritmika.

Mācāmo audzēkņu vecumposms

Pirmsskola, sākumskola, pamatskola, vidusskola, studējošie

Mērķgrupas pedagogu papildus veicamie pienākumi

Klašu audzinātāji, izglītības metodiķi, direktori, direktoru vietnieki, sociālie pedagogi, metodisko komisiju vadītāji, pagarinātās dienas grupas skolotāji, bibliotekāri, muzejpedagogi, konsultatīvo un karjeras centru vadītāji, logopēdi, mācību prakses vadītāji u. c.

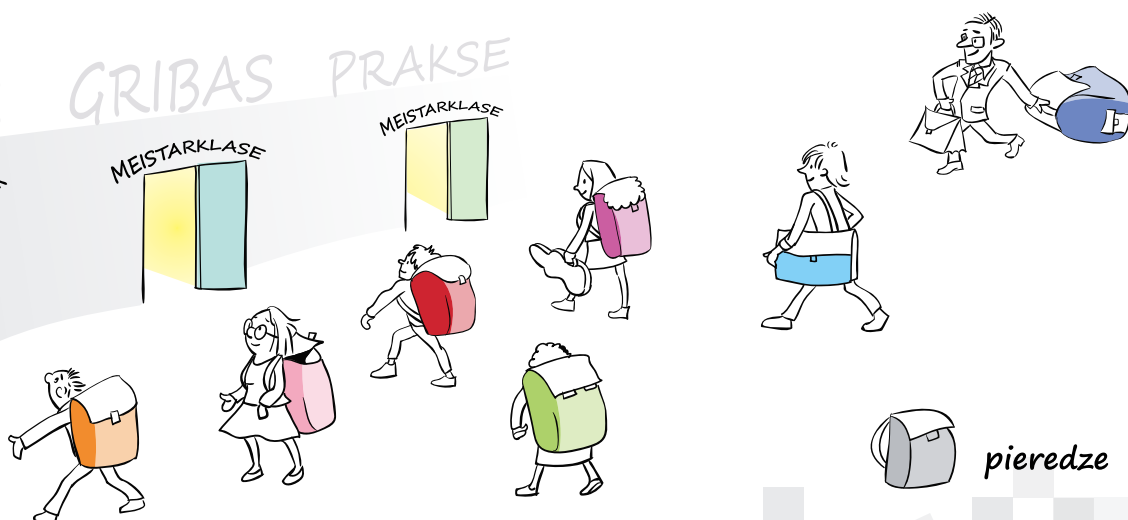
Projekta dalībnieku daudzveidīgais sastāvs nodrošināja dažādu pieredžu klātesamību. Īpaši nozīmīgi tas bija, īstenojot labās prakses meistarklases. Meistarklasēs projekta dalībnieki iepazinās ar programmas materiālu aprobācijas rezultātiem atšķirīgās izglītības vidēs – vispārīzglītojošās mācību iestādēs, interešu izglītības un speciālās izglītības iestādēs, kā arī darbā ar pieaugušajiem – pedagoģisko personālu un vecākiem.

LABĀS GRIBAS PRAKSE

MEISTARKLASE

MEISTARKLASE

MEISTARKLASE

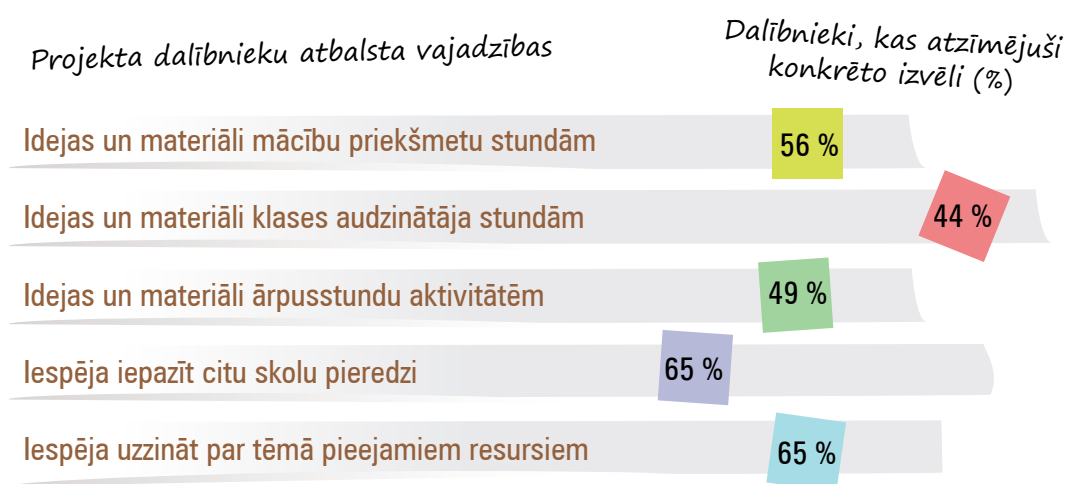

pieredze

Projekta dalībniekus interesējoši jautājumi⁴

Vērtībizglītība, starpkultūru komunikācija, identitātes un piederības jautājumi. Pedagoģiskās stratēģijas daudzveidības izpratnei un saliedēta kolektīva veidošanai. Multikulturālisms mūsdienu Latvijā. Cilvēktiesības un vērtības starpkultūru izglītībā. Tolerances jautājumi multikulturālā vidē. Kā nodrošināt vienādu mācību kvalitāti izglītības iestādē dažādu nāciju pārstāvjiem ar valodas barjeru. Kādas nacionālās īpatnības būtu jārespektē, nodrošinot mācību procesu. Interaktīvas mācību metodes starpkultūru dialoga veidošanā. Starpkultūru komunikācijas saskarsmes barjeras un psiholoģiskie šķēršļi. Integrācijas jautājumi. Veiksmīgs dialogs ar skolēnu prasīgajiem vecākiem. Skolas, vecāku un skolēnu sadarbība, lai veicinātu savstarpējo sapratni un iecietību. Iecietības un etniskās saskaņas veicināšana daudznacionālā skolā. Atbalsts pedagogiem jauniebraucēju iekļaušanā skolas dzīvē. Starpkultūru dialoga sekmēšana uz kopēju vērtību bāzes, izmantojot zināšanas par Latvijas vēsturi, kultūrvēsturisko telpu. Valsts kultūras iestāžu un izglītības iestāžu sadarbība. Līdzdalība vietējās kopienas dzīvē. Skolas un apkaimes dažādu iestāžu sadarbība, ņemot vērā apkaimes iedzīvotāju sastāva specifiku. Iecietīga skolotāja iekšējie spēka avoti.

Projekta dalībnieku atbalsta vajadzības⁵

⁴ Mērķgrupas monitoringa dati, uzsākot projektu.

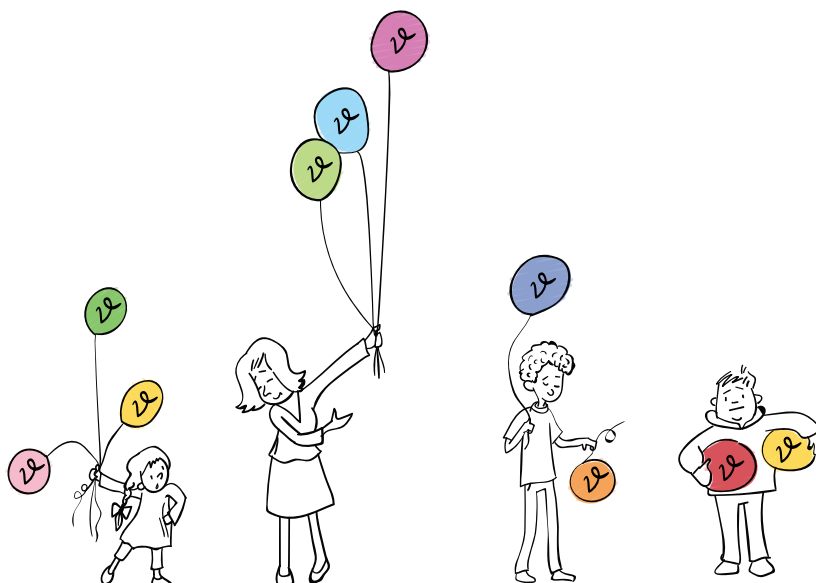
⁵ Mērķgrupas monitoringa dati, uzsākot projektu.

Projekta dalībnieku atziņas par darbu daudzkultūru vidē

Izaicinājumi, strādājot ar daudzkultūru tematiku

- Maza pieredze, kā organizēt komandas darbu skolā.
- Dzīves realitāte bieži atšķiras no vēlamā modeļa. Ir grūti bērniem mācīt par savstarpējo cieņu, ja viņi ikdienā sastopas ar necieņu. Bērniem grūti saprast, kā būt tolerantam pret citādo, ja citādašais neciena viņu.
- Reizēm nav skaidras sabiedrības kopīgās vērtības, publiskajā telpā dominē pseido-vērtības.
- Daudziem izglītojamajiem trūkst patriotiskās audzināšanas ģimenē, galvenās ir tikai materiālās vērtības.
- Ir ļoti atšķirīgas vērtības vienaudžu vidū.
- Jaunieši nāk no dažādiem sociālajiem slāņiem, dažādām kultūrām, viņiem ir dažāda piederības un identitātes izjūta. Līdz ar to arī viņu reakcijas un attieksmes ļoti atšķiras. Centieni sasniegt kopīgos mērķus ir liels izaicinājums.
- Grūtības sagādā skolēnu tolerances trūkums pret citu tautību skolēniem.
- Izaicinājums ir pedagogu centieni palīdzēt citu kultūru skolēniem iejusties Latvijā, pieņemt latviskās vērtības, bet neļaut aizmirst par savām saknēm ar valsti, no kuras skolēns nācis, lai nezaudētu savu identitāti.
- Diemžēl ir arī gadījumi, kad ieobraucēji nevēlās izzināt Latviju, tās vēsturi, vērtības. Tad skolotājam ļoti daudz jādomā, kā šādus skolēnus ieinteresēt.
- Neskaidrības, kā organizēt jauniebraucēju skolēnu iekļaušanu skolā: kā organizēt stundas un ārpusstundu darbu.
- Ir grūti mainīt uzskatus un stereotipus, pieņemt jauno un sekot līdzi mainīgajai pasaulei.
- Mūsu skolā bija šāda situācija: kāds skolēns paziņoja, ka visi melnādainie tirgo narkotikas. Klasē mācījās melnādaina meitene, kura šo apvainojumu ļoti pārdzīvoja. Šī situācija noveda pie diskusijām (tajās iesaistījās arī skolēnu vecāki) par to, kas ir rasisms un kādas ir tā sekas.
- Skolā ir daudz skolēnu no ģimenēm, kurās ir dažādu tautību vecāki; tas bērniem dažkārt rada grūtības identificēt savu piederību un vērtības.

- Paši pedagogi nav zinoši šajās tēmās.
- Trūkst labās prakses piemēru, kā strādāt dažādu kultūru vidē.
- Pedagogu vērtības nesakrīt ar bērnu un vecāku vērtībām.
- Līdz šim izglītības iestādes pārāk maz strādājušas ar šiem jautājumiem.
- Jāsaskaras ar skolēnu un vecāku nekompetenci un arī nevēlēšanos domāt par šiem jautājumiem.
- Šo un līdzīgu tēmu kursiem jānotiek pašās izglītības iestādēs, lai veidotu kopīgu iestādes redzējumu. Skolotāji nav iepazinušies ar Satversmes ievadvārdiem un citiem normatīvajiem aktiem, nav izdiskutējuši tos.
- Skolēni bieži ir dezorientēti. Viņiem ir grūtības izprast pašiem savu identitāti.
- Muzejpedagogam ir ļoti īss atvēlētais laiks darbam ar mērķauditoriju. Ja grupai ir dažādas, krasi atšķirīgas vērtības un identitāte, vadītājam ir tikpat kā neiespējami veidot valstspiederību un radīt līdzpārdzīvojumu par nācijas uzvarām un zaudējumiem.
- Mācību priekšmetu programmās šiem jautājumiem ir veltīts maz laika.
- Grūti atrast materiālus, kas atbilstu skolēnu vecumposmam.
- Mūsu skolā šie procesi vēl pagaidām nav jūtami, tādēļ arī par tiem grūti spriest un tos analizēt.
- Strādājot ar šīm tēmām, pedagogam ir labi jāpārzina savi skolēni, jājūt, cik daudz katrā tēmā drīkst iedziļināties. Pamatskolas skolotājam ir svarīgi, lai vērtību tematiķā būtu strādāts jau sākumskolā.

Grūtības darbā ar globalizācijas, migrācijas, identitātes un piederības tematiku

- Palīdzēt audzēkņiem apzināties savu identitāti, savas vērtības.
- Skolēni bieži ir dezorientēti un nespēj izprast būtiskāko dzīvē.
- Pašiem pedagogiem ir tik daudz stereotipu par globalizāciju un migrāciju, ne visi vēlas izglītoties un mainīt savu domāšanu.
- Nav pietiekami daudz laika, lai par šiem svarīgajiem jautājumiem runātu, priekšmetu programmas ir pārāk orientētas uz akadēmisku zināšanu sniegšanu.
- Nākas sastapties ar vecāku nevēlēšanos iesaistīties savu bērnu audzināšanas darbā, vērtību veidošanā.
- Strādājot ar šīm tēmām, pedagogam ir labi jāpazīst savi skolēni un jāzina, cik dziļi katram jautājumam drīkst pievērsties.
- Pamatskolas pedagogam ir būtiski, lai ar šīm (vērtību) tēmām būtu strādājuši jau kolēģi sākumskolā.
- Jārēķinās ar atšķirīgu viedokļu un vērtību klātesamību.
- Grūti strādāt ar šiem sensitīvajiem jautājumiem klasēs, kurās ir neviendabīgs etniskais sastāvs.
- Vāja sadarbība starp skolām, kurās mācības notiek latviešu un krievu valodā.
- Neliels klases stundu skaits, kurās var runāt par šo tematiku.

Nepieciešamais atbalsts izglītības iestādēm, lai veiksmīgi vadītu daudzveidību

- Pedagogiem regulāri jāpiedalās aktuālās nodarbībās par daudzveidības tematiku, jāsniedz informācija par šādu kursu norisi.
- Nepieciešami metodiski materiāli dažādības vadībā.
- Tematiski kursi, kuros pedagogiem palīdzētu izprast, kā pirmsskolas vecuma bērniem pasniegt šo saturu saprotamā veidā.
- Nepieciešams atbalsts no vecākiem. Arī vecākus vairāk jāizglīto par iecietību un toleranci.
- Izglītības iestādē jāorganizē semināri, filmu skatīšanās, diskusijas par daudzveidību un iecietību.
- Jauniešus un pedagogus vairāk jāiesaista dažādos projektos, to skaitā ERASMUS+ projektos, lai veicinātu kopības un saliedētības izjūtas, lai saliedētu kopīgiem mērķiem, veicinātu vienotu izpratni par vērtībām.
- Būtu labi īstenot sadarbību ar dažādu valstu vēstniecībām, lai skolotāji un skolēni būtu informēti par citu valstu kultūru.
- Nepieciešams rīcības plāns no skolu atbalstošām institūcijām, pašvaldības.
- Nepieciešama skolotāja paša vēlēšanās kaut ko darīt.
- Jāorganizē bērniem patriotiski pasākumi. Vienlaikus tie ir jāpapildina ar citu kultūru pieredzi, lai izprastu atšķirīgo.
- Būtu labi, ja vairāk būtu pieejami pieredzējuši šīs jomas eksperti. Šādus ekspertus varētu piesaistīt katrai skolai, kas strādā ar jauniebraucējiem.
- Pedagogam nepieciešams pieejams atbalsta personāls, asistenti, palīgi gan skolās, gan citās iestādēs, pie kā griezties neskaidrību gadījumos.
- Jāpaaugstina pedagogu kompetence starpkultūru jautājumos, jātiekas ar cilvēkiem, kuriem ar šiem jautājumiem ir saskarsme ikdienā.
- Semināri ar praktiķiem, kas strādā dažādos vecumposmos – no pirmsskolas līdz augstskolai.
- Jāstrādā ar interesantu metodiku, jo “iestāstīt” šeit neko nevar, vērtības mainās, veidojas pamazām.
- Vairāk materiālu drukātā formā, jo interneta vidē esošie ir grūti izmantojami.
- Valstiski vadlīnijās noteikt lielāku skolas, audzinātāja atbildību (pienākumu) šo tematiku integrēt.
- Visiem pedagogiem obligāti jāapmeklē kursi vērtībizglītībā.
- Skolā jābūt koordinatoram, kurš strādā ar šiem jautājumiem.

Projekta dalībnieku pieredzes piemēri

Aktivitāte “Es esmu”

Aktivitātes mērķis ir stiprināt skolēnu identitātes apziņu.

1. Skolēni individuāli aizpilda darba lapu un tajā atbild uz jautājumiem par sevi.

Es esmu
<i>Mans vārds</i>
<i>Četri vārdi, kas mani raksturo</i>
<i>Trīs manā dzīvē nozīmīgi cilvēki</i>
<i>Divas nodarbošanās, kas man sagādā prieku</i>
<i>Viena lieta, kas mani biedē</i>
<i>Trīs lietas, ko ļoti labi protu</i>
<i>Divas lietas, ko es gribētu iemācīties</i>
<i>Viena lieta, ar ko lepojos savās mājās/dzīvesvietā</i>

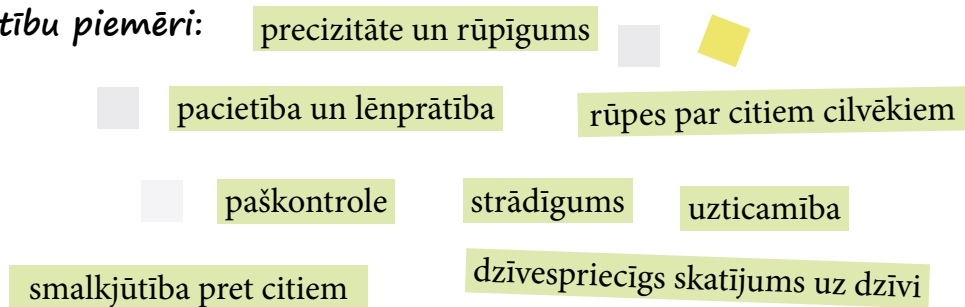
2. Kad skolēni uzrakstījuši atbildes, viņi pēc savas izvēles izstāsta par trim no tām kādam citam klases skolēnam. Skolotājs rūpējas, lai klasē ir atbalstoša un cieņpilna gaisotne.
3. Skolotājs uzaicina skolēnus pastāstīt, ko jaunu par saviem klasesbiedriem viņi uzzinājuši.
4. Klasē pārrunā, ko nozīmē identitāte un kas veido katra cilvēka identitāti.

Aktivitāte “Vērtību dažādība”

Aktivitātes mērķis ir veidot izpratni par vērtībām un to daudzveidību, par universālām vērtībām un to nozīmīgumu.

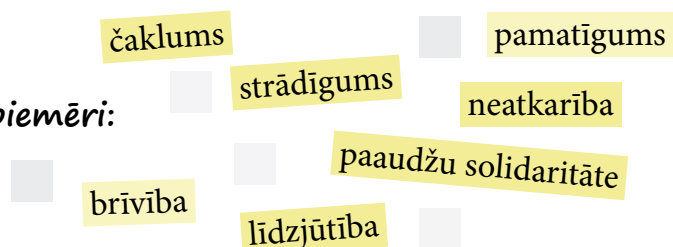
1. Skolēni veido savu vērtību piramīdu, tajā sarindojot dažādas vērtības to nozīmīguma secībā.

Vērtību piemēri:

2. Skolēni salīdzina sev nozīmīgās vērtības ar vērtībām, ko izvēlējušies pārējie klases skolēni. Izvērtē, kas vērtību piramīdās ir līdzīgs, kas ir atšķirīgs.
3. Skolēni veido klases nozīmīgāko vērtību sarakstu, kurā apkopo tās vērtības, kuras vērtību piramīdā viņi atzīmējuši kā svarīgākās.
4. Skolēni iepazīstas ar Š. Švarca vērtību modeli (*Shalom H. Schwartz, An Overview of the Schwartz Theory of Basic Values*). Pieejams: <http://scholarworks.gvsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1116&context=orpc>). Sev nozīmīgās vērtības izkārtot kategorijās atbilstoši Š. Švarca vērtību modelim. Vērtības tiek apkopotas un izvērtētas, tiek analizēta Š. Švarca vērtību modeļa teorija.
5. Skolēni vērtē, kuras ir Latvijas sabiedrībai raksturīgas pagātnes vērtības, prognozē, kuras būs nākotnē nozīmīgas vērtības.

Latvijas sabiedrības vērtību piemēri:

6. Skolēni raksta domrakstu “Vērtības ir viss, kas cilvēka dzīvi dara garīgi un fiziski piepildītu”.
7. Ar domraksta kopsavilkumu skolēni iepazīstina pārējos klasē.

Aktivitāte par stereotipiem

Aktivitātes mērķis ir veidot izpratni par aizspriedumiem un stereotipiem, to rašanos un mazināšanas iespējām.

1. Skolēni tiek informēti, kas ir stereotipi un aizspriedumi, un par to, ka stereotipus var iedalīt pēc dažādām pazīmēm: ir stereotipi, kuri saistīti ar cilvēku dzimumu, vecumu, tautību, profesiju, ticību u. c.
2. Skolēni analizē piemērus un nosaka, uz kuru stereotipu grupu attiecas dažādi apgalvojumi.

Apgalvojumu piemēri:

Visi vācieši ir punktuāli un pedantiski.

Sievietes ir vājais dzimums.

Visas blondīnes ir naivas.

Spāņi ir emocionāli.

Cilvēkiem novecojot, viņu prāta spējas pasliktinās un viņi vairs nespēj iemācīties neko jaunu.

Modeles ir muļķes.

Datoriķi bieži vien ir neveiksminieki.

Visi musulmaņi ir teroristi.

3. Skolēni diskutē un izsaka viedokli, kāpēc rodas dzimuma, vecuma, tautības, ticības u. c. stereotipi.
4. Skolēni vērtē, vai kādreiz paši ir izjutuši aizspriedumainu attieksmi pret sevi. Skolēni apraksta situāciju un savu reakciju.
5. Skolēni grupās vērtē, kā var cīnīties ar stereotipiem, un piedāvā iespējamās darbības, lai mazinātu aizspriedumus un stereotipus sabiedrībā.

Stereotipi vēsturē

Aktivitātes mērķis ir veicināt kritisko domāšanu un mazināt stereotipus.

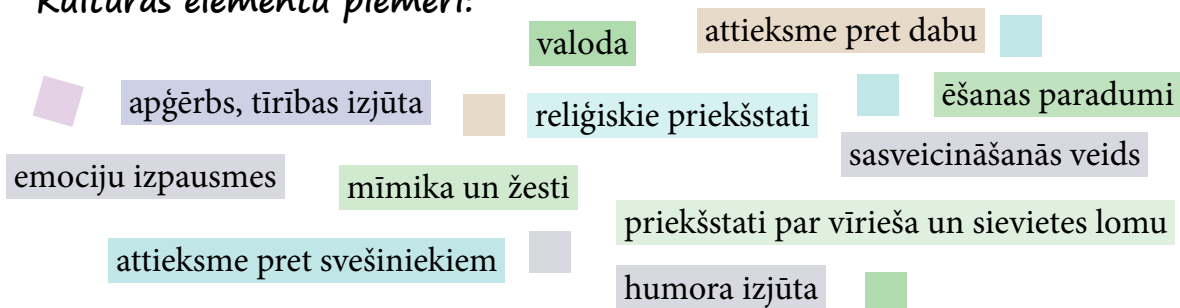
1. Skolēni strādā pāros un izsaka pieņēmumus par to, ko kāds cits cilvēks spētu veikt iespējamā neatkarības atgūšanas cīņā;
dara valsts svētkos, kā viņš tos svin, ar ko kopā; varbūt nemaz nesvin.
2. Skolēni pāros pārrunā atbildes, salīdzina pieņēmumus un realitāti. Skolēni vērtē, kāpēc rodas aplami pieņēmumi.
3. Skolēni analizē vēstures avotus – bērnu zīmējumus, kas rāda, kā bērni saskatījuši pasauli dažādos laika periodos, un salīdzina ar savu pasaules redzējumu.
4. Skolēni vērtē, kas nosaka cilvēka individuālo skatījumu uz notiekošo, kas tautai un nācijai ir kopīgs pasaules skatījumā.

Aktivitāte par Kultūras aisbergu un kultūras šoku

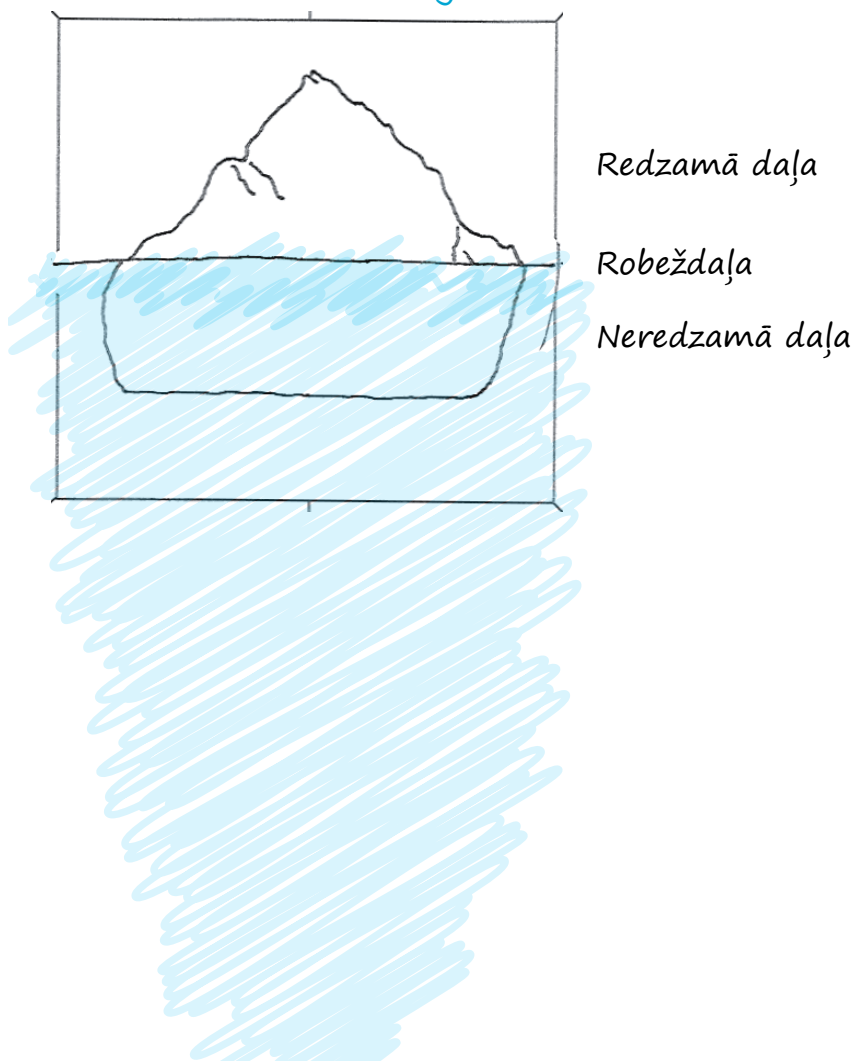
Aktivitātes mērķis ir veidot izpratni par kultūru daudzveidību un sarežģītību, veicināt cieņu pret dažādību.

1. Skolēni iepazīstas ar metaforu par Kultūras aisbergu.
2. Skolēni strādā grupās un izvērtē, kuri kultūras elementi atrodas Kultūras aisberga redzamajā daļā virs ūdens (visiem redzamas un pamanāmas kultūras izpausmes), kuri aisberga vidū – daļā, kas saskaras ar ūdeni (robeža starp redzamajām un neredzamajām kultūras izpausmēm), un kuri aisberga apakšējā daļā zem ūdens (citiem slēpti, neredzami kultūras elementi, izpausmes). Skolēni uzzīmē savu Kultūras aisberga modeli, tā daļās ieraksta atbilstošos kultūras elementus.

Kultūras elementu piemēri:

Kultūras aisbergs

3. Grupas iepazīstina ar secinājumiem, pamato viedokli. Tiek rosināta diskusija par kultūras redzamo un neredzamo daļu.
4. Skolēni tiek informēti, ka kultūras šoks ir emocionāls vai fizisks diskomforts, ko izjūt persona, nonākot citā kultūras vidē.
5. Skolēni analizē dažādas situācijas un vērtē, vai viņiem varētu rasties kultūras šoks un kā šādās situācijās, viņuprāt, būtu jārikojas. Skolēni atbildes pamato.

Situāciju piemēri:

Argentīnā tu pamani, ka pat savā starpā nepazīstami cilvēki lietišķu tikšanos laikā skūpstas viens otru uz vaiga.

Turcijā, apmeklējot mošeju, savus apavus tev ir jāatstāj pie ieejas.

Taizemē ēstuvē tev atnes ēdienu, kas izskatās pēc peles.

6. Noslēgumā skolēni diskutē, kāpēc uz apkārt notiekošo cilvēkiem ir atšķirīgas reakcijas un kā būtu jārikojas, lai neizceltos konflikts.

Pase “Es – daļa no Latvijas”

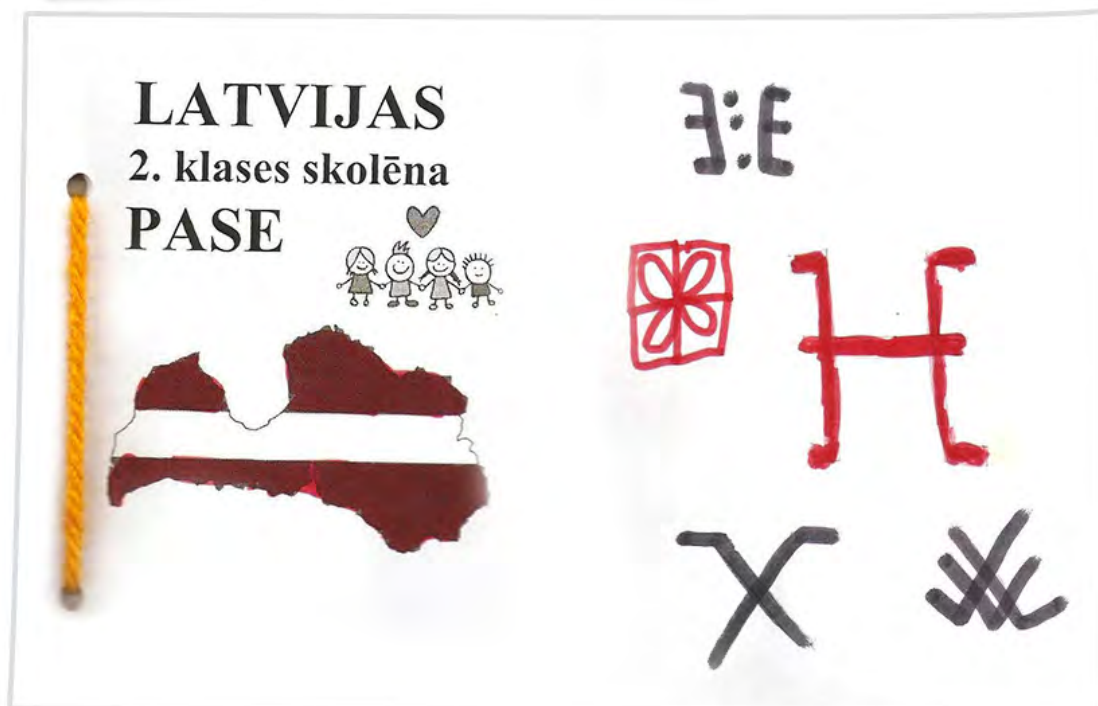
Aktivitātes mērķis ir stiprināt skolēnu identitāti, piederību Latvijai un veicināt Latvijas kopīgo vērtību izpratni.

1. Skolēni pārrunā, kas ir pase, kam tā tiek izsniegta, kādu informāciju pasē raksta, kā pase izskatās u. c.
2. Skolēni vienojas, kāda varētu izskatīties Latvijas pase, kādu informāciju tajā vajadzētu ietvert.
3. Skolēni veido savu Latvijas pasi. Tajā katru sadaļu velta noteiktam jautājumam. Latvijas pases sadaļas:

- informācija par mani;
- mana ģimene;
- informācija par manu skolu;
- mani klasesbiedri;
- Latvijas valsts ģerbonis, karogs, himna;
- Latvijas nacionālie simboli;
- Brīvības piemineklis;
- valsts svētki;
- īsi vēstures fakti;
- Latvijas daba.

4. Pēc darba veikšanas tiek ierīkota izstāde, katrs iepazīstina pārējos ar paveikto.
5. Skolēni vērtē, kāda varētu būt klases/skolas pase, kādu informāciju tajā vajadzētu ietvert, kāds būtu pases vizuālais noformējums.

Skolēnu veidotās Latvijas pases

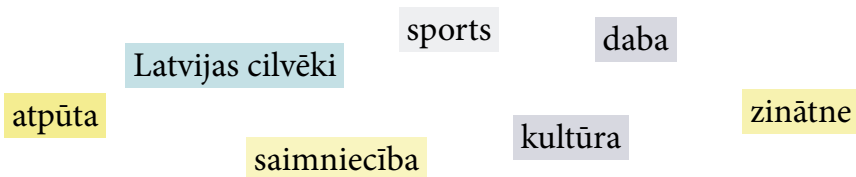

Kolāža “Mana Latvija”

Aktivitātes mērķis ir stiprināt skolēnu piederības sajūtu Latvijai, lepnumu par Latviju.

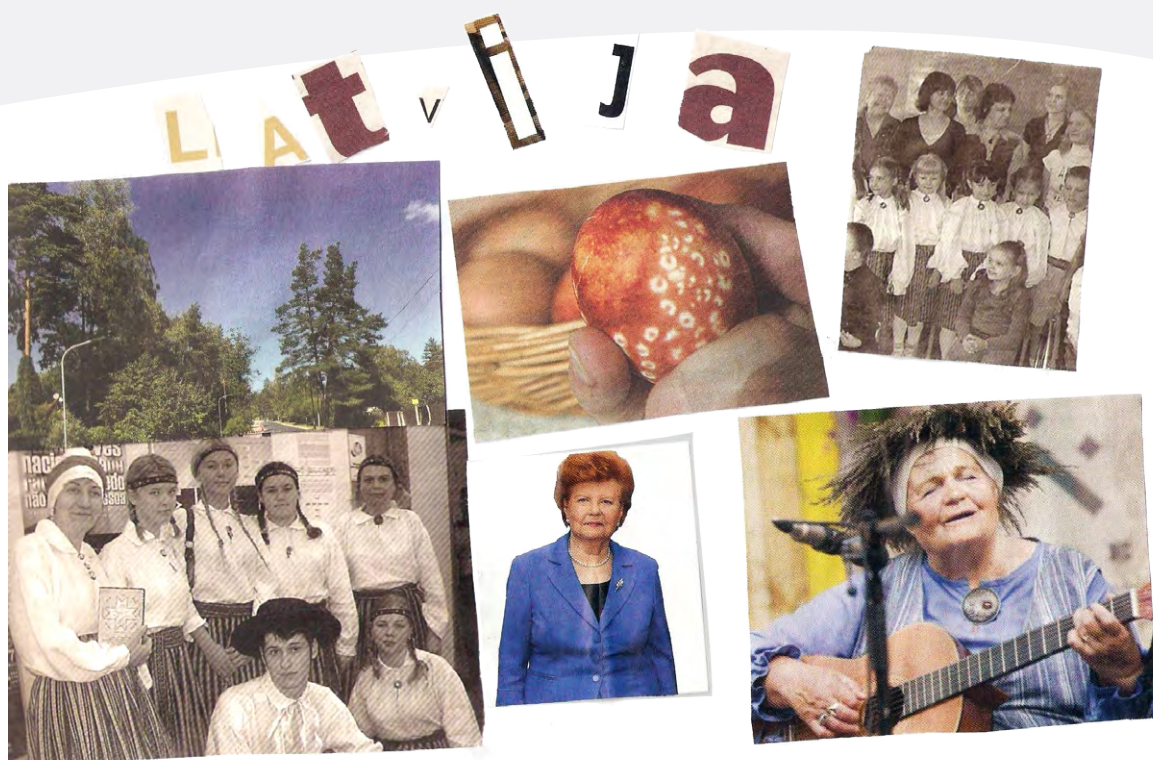
1. Skolēni strādā grupās un no dažādiem informācijas avotiem meklē būtiskāko informāciju un atslēgas vārdus par kādu Latvijas dzīves aspektu.

Grupu darbu tēmu piemēri:

2. Skolēni grupās veido kolāžu; attēlus meklē, balstoties uz izvēlētajiem tēmas atslēgas vārdiem. Skolēni izkārtot attēlus uz lapas loģiskā secībā, lai ar to palīdzību varētu veidot ilustratīvu stāstījumu par noteiktu tēmu.
3. Grupa sagatavo savu stāstu par Latviju, ko ilustrē izveidotā kolāža. Stāstā skolēni izmanto visus attēlus un atslēgas vārdus.
4. Ar stāstiem par Latviju iepazīstina pārējos.
5. Klase izveido kopīgu kolāžu, tajā apvieno visu grupu veidotos darbus.
6. Skolēni veido individuālu sarakstu “Es Latvijā lepojos ar ...”. Sarakstā skolēni iekļauj informāciju no visu grupu stāstiem par dažādiem Latvijas dzīves aspektiem.
7. Klasē pārrunā, ar ko skolēni lepojas Latvijā un kas ir tie sasniegumi, par kuriem vairāk vajadzētu stāstīt cilvēkiem, kuri Latvijā iebrauc uz dzīvi no citām valstīm.

Skolēnu veidotās kolāžas "Latvijas cilvēki" un "Latvijas kultūra"

Aktivitāte par vērtībām Āfrikas tautu sakāmvārdos

Aktivitātes mērķis ir veicināt izpratni par kopīgām pamatvērtībām dažādu tautu kultūrā, veidot cieņu pret citu tautu kultūru.

1. Skolēni izlasa dažādus Āfrikas tautu sakāmvārdus, pēc savas izvēles komentē tos, kuri, viņuprāt, ir saprotami ikvienam cilvēkam neatkarīgi no viņa izcelsmes un dzīvesvietas.

Āfrikas tautu sakāmvārdu piemēri:

Gudrs cilvēks vienmēr atradīs ceļu.

Karam nav acu.

Grūtā brīdī muļķis būvē aizsprostus, bet gudrais ceļ tiltus.

Šķērso upi kopā ar citiem, un krokodili tevi neaiztiks.

Ar labu draugu pat ūdens ir salds.

Kur divi ziloņi cīnās, tur zāle neaug.

Ja vēlies iet ātri, ej vienatnē. Ja vēlies iet tālu, ej kopā ar citiem.

2. Skolēni vērtē, vai kāds latviešu tautas sakāmvārds ir līdzīgs kādam no Āfrikas tautu sakāmvārdiem, kāda ir līdzīgo sakāmvārdu nozīme un par kādām vērtībām tie māca.
3. Skolēni diskutē, kā sakāmvārdi atspoguļo tautas vērtības un dzīvesveidu.

Sakāmvārds

Grūtā brīdī muļķis būvē aizsprostus, bet gudrais ceļ tiltus.

Komentārs

“Es domāju, ka jebkurš cilvēks var izklūst no sarežģītām situācijām un problēmām, ja vien to grib. Tikai muļķi bēg no problēmu risināšanas. Nerisinātas problēmas cilvēku panāks un atmaksās dubultā.”

Šķērso upi kopā ar citiem, un krokodili tevi neaiztiks.

“Protams, krokodilus nevar sastapt pie mums. Bet šajā gadījumā ar krokodiliem ir domāti slikti cilvēki un viņu rīcības dēļ notikušas situācijas. Ja cilvēks sliktajam pretosies kopā ar citiem un saņems palīdzību no citiem, tad viņš uzvarēs.”

Pārdomas par dažādību

Aktivitātes mērķis ir stiprināt izpratni par daudzveidību līdzās un daudzveidības nozīmi sabiedrības dzīvē.

1. Skolēni izlasa *Shane DeRolf* dzejoli “Krītiņu kaste, kas runā”. Dzejolis pieejams izdevumā “Dažādība kā resurss”, <http://www.iac.edu.lv/izdevumi-un-petijumi/izdevumi/dazadiba-ka-resurss/>.
2. Skolēni raksta atbildes uz jautājumiem:

Kāda ir autora galvenā doma, par ko ir dzejolis?

Kāds ir tēmas nozīmīgums, vai dzejolī paustā doma ir aktuāla šobrīd? Kāpēc?

Kādi ir galvenie secinājumi pēc dzejoļa lasīšanas? Par ko dzejolis liek domāt?

3. Skolēni skaļi izlasa vienu atbildi, ar kuru viņi vēlas dalīties ar pārējiem.

Skolēnu atziņu piemēri

“Dzejoļa pamatdoma ir par to, ka katrs šajā pasaulē ir atšķirīgs, bet kopīgi cilvēki pasauli padara vienotu. Pasaule vienota top tieši caur dažādību. Pasauli mēs būvējam visi kopā, tāpēc ir jābūt saliedētiem, ir jāspēj pieņemt atšķirīgo un jāierauga tajā pozitīvais. Kopā dzīvi var padarīt krāšņāku un draudzīgāku.”

“Dzejoļa galvenā doma ir par rasismu. Nevajag cilvēku vērtēt pēc ādas krāsas, ticības un kultūras. Cilvēks vispirms ir kārtīgi jāiepazīst, un tikai tad varēs saprast, kāds viņš ir patiesībā.”

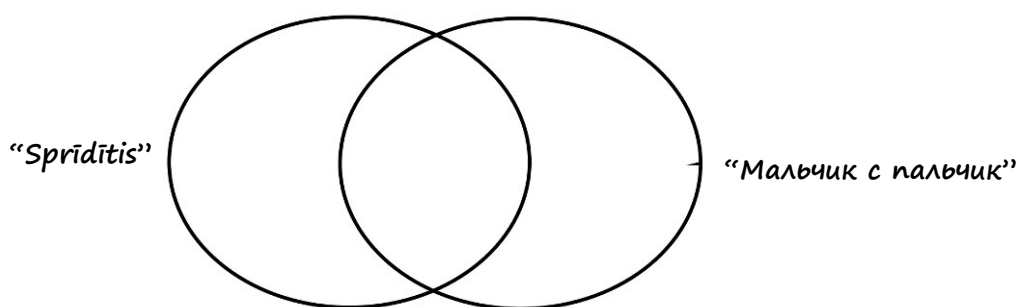
“Autors raksta par dažādu cilvēku lomu mūsu dzīvē. Daudziem kāds cits var nepatikt, taču ir jāpieņem tas, ka esam atšķirīgi, ka katram ir sava “odziņa”. Reizēm mūsdienās mēs nemākam izprast to, ka katram ir savi uzskati, ka katrs ar savu dažādību mēs varam izdarīt vairāk un radošāk.”

Aktivitāte par vērtībām dažādu tautu pasakās

Aktivitātes mērķis ir atklāt kultūru daudzveidību, salīdzināt vērtības dažādu tautu pasakās, analizēt tās un atklāt līdzīgās vērtības dažādās kultūrās.

1. Skolēni lasa latviešu tautas pasaku “Sprīdītis”.
2. Pēc pasakas izlasīšanas skolēni aizpilda pasakas galveno notikumu karti.
3. Skolēni lasa krievu tautas pasaku “Мальчик с пальчик”.
4. Pēc pasakas izlasīšanas skolēni aizpilda pasakas galveno notikumu karti.
5. Skolēni salīdzina abu pasaku notikumu kartes un izvērtē, kas abās pasakās risinās līdzīgi un kas atšķirīgi. Skolēni salīdzina pasaku varoņus, to rakstura iezīmes un rīcību.
6. Skolēni aizpilda Venna diagrammu. Diagrammas aplū ārējās malās raksta, kas katrā pasakā ir atšķirīgs. Diagrammas vidējā daļā raksta abās pasakās līdzīgās vērtības.

Līdzīgās vērtības

7. Skolēni atbild uz jautājumiem:

Par kādām vērtībām pasakas vēsta?

Kas abās pasakās ir līdzīgs?

Vai ir vēl kādas citas pasakas, kurās var saskatīt līdzīgas vērtības?

8. Skolēni veido grāmatzīmes par izlasītajām pasakām. Grāmatzīmēs skolēni attēlo pasaku galvenos tēlus, notikumus, atslēgas vārdus, citātus.
9. Grāmatzīmes tiek izkārtotas izstādē, skolēni ar tām iepazīstina pārējos.

Skolēnu veidotās grāmatzīmes latviešu tautas pasakai “Sprīdītis” un krievu tautas pasakai “Мальчик с пальчик”

Pētījums “Gaidot Latvijas simtgadi”

Pētījuma mērķis ir stiprināt skolēnu piederības izjūtu Latvijai.

1. Skolēni aplūko Latvijas simtgades logo un pārrunā, kādu ideju tas pauž.

Latvija 100

2. Skolēni pārrunā, kādos Latvijas simtgadei veltītajos pasākumos viņi ir piedalījušies, par kādiem ir dzirdējuši no vecākiem, medijiem u. c. avotiem.
3. Skolēni tiek iepazīstināti ar Latvijas simtgades pasākumu kalendāru Latvijas simtgades digitālajā platformā lv100.lv.
4. Skolēni tiek sadalīti pāros, un katrs pāris izlozē vienu no Latvijas simtgadei veltīto pasākumu aprakstiem, kas pieejamas Latvijas simtgades pasākumu digitālajā platformā.
5. Skolēni izpēta pieejamo informāciju Latvijas simtgades mājaslapā <http://lv100.lv/> un citos viņiem pieejamajos informācijas avotos un sagatavo pārskatu, kā Latvija gatavojas simtgades svinībām.

Tēmu piemēri:

Apskauj Latviju

Latvijas skolas soma

Aplido, apceļo, apmīļo Latviju

Stāstu sega Latvijai

Ainavas runā

Latvijas filmas Latvijas simtgadei

Latviešu Pagaidu Nacionālajai padomei 100

6. Ar pētījuma secinājumiem skolēni iepazīstina pārējos un vērtē, kā viņi var iesaistīties Latvijas izzināšanā un godināšanā, sagaidot svētkus.
7. Skolēni plāno, kādu pasākumu savā klasē vai skolā viņi var noorganizēt, sagaidot Latvijas simtgadi. Skolēni sagatavo pasākuma plānu – kas pasākumu organizēs, kur tas notiks, kas notiks, kādas Latvijai nozīmīgas vērtības tiks akcentētas, kā izskatīsies pasākuma afiša.
8. Skolēni sagatavo rakstu ievietošanai skolas mājaslapā par Latvijas simtgadei veltīto pasākumu klasē vai skolā. Rakstā ietver informāciju par to, kad pasākums notiks, kas notiks, kas tiks aicināti piedalīties, kādas Latvijas vērtības tajā tiks godinātas u. c.

Pētījums “Piemineklis Latvijai”

Aktivitātes mērķis ir atklāt Latvijas sabiedrības kopīgās vērtības, stiprināt piederības sajūtu Latvijai.

1. Skolēni atbild uz jautājumiem:

Ko nozīmē piemiņa?

Kas ir piemineklis?

Kas un kāpēc veido pieminekļus?

Vai pieminekļi kādreiz rada nepatīkamas izjūtas? Kāpēc?

2. Skolēni pēta kādu pieminekli sev tuvā apkārtnē, kas veltīts kādam Latvijas vēstures notikumam vai personībai. Pētījumā skolēni atbild uz jautājumiem:

Kam piemineklis veltīts?

Kas ir pieminekļa autors?

Kad piemineklis uzstādīts?

Kāda ir pieminekļa vēsture?

Kur piemineklis atrodas? Kāpēc piemineklis te atrodas?

Kādi vārdi rakstīti uz pieminekļa, kāda ir šo vārdu nozīme?

Kādi simboli pieminekļi izmantoti, kāda ir šo simbolu nozīme?

Kādas vērtības piemineklis pauž?

3. Pētījuma rezultātus skolēni prezentē klasē. Skolēni analizē vērtības, kuras viņu izvēlētais piemineklis atspoguļo.
4. Skolēni raksta radošo darbu “Pieminekļa stāsts”.
5. Skolēni apspriež idejas, kuram Latvijas notikumam, vietai vai cilvēkam viņi gribētu uzstādīt pieminekli sev tuvā apkārtnē. Skolēni pieminekļa ideju uzzīmē vai izveido tā maketu.
6. Iepazīstinot ar savu ideju pārējos, skolēni sniedz šādu informāciju:

nepieciešamība pēc pieminekļa

pieminekļa nosaukums

pieminekļi izmantotie simboli

vārdi, kas rakstīti uz pieminekļa

vērtības, kuras pauž piemineklis

vieta, kur piemineklis varētu atrasties

pasākumi, notikumi, kurus varētu organizēt pie pieminekļa

ir vērtīgi pieminēkli, lai mūsu tauta atcerētos, kad
visvairīgākā vērtība dzīvē ir **Ģimene**:-

Ģimenī galvenais ir **VERTĪBAS**
Mīlestība
Veselība **Drošība**
Skaistums
Saticība
Ģimene **Draudzība**

Mana valsts Latvija

Aktivitātes mērķis ir nostiprināt skolēnu zināšanas par Latviju, stiprināt skolēnu prasmi ar Latviju iepazīstināt iebraucējus no citām valstīm.

Aktivitāte izmatota svešvalodas stundās ar jaunākā vecuma skolēniem.

1. Skolēni veic mājasdarbu – sagatavo svešvalodā pamatinformāciju par Latviju un Lielbritāniju:

lielākās pilsētas

karoga krāsas

iedzīvotāju nodarbošanās

galvenie svētki

kultūras notikumi

tautības

2. Klasē skolēni turpina darbu ar dažādām vārdnīcām svešvalodā, pārlicinās par pareizrakstību un faktu patiesumu, papildina nepieciešamo informāciju un uzlabo darbus.
3. Skolēni noformē darbus, papildina tos ar atbilstošu vizuālo noformējumu, kas raksturo katru valsti, un sagatavojas prezentācijai.
4. Skolēni iepazīstina ar paveikto pārējos: nosauc valsti, galvaspilsētu, citas lielākās pilsētas un iedzīvotāju skaitu tajās u. c. Skolēni prezentācijā salīdzina Latviju un Lielbritāniju, norādot atšķirīgo un kopīgo abās valstīs.
5. Darbi tiek novērtēti, tiek pārrunāts, kas tajos izdevās, kur nepieciešami uzlabojumi un kam turpmāk jāpievērš uzmanība.

Skolotājas atziņas pēc stundas

“Skolēniem mācīties šādā veidā patika, jo mācīties bija aizraujoši un radoši. Skolēni ieguva daudz jaunas informācijas par savu valsti un Lielbritāniju, veidoja prasmes un iemaņas pētnieciskajā darbā, nostiprināja un padziļināja savas svešvalodas zināšanas (jauns vārdu krājums, pareizrūna un pareizrakstība). Tika paplašinātas skolēnu zināšanas par norisēm ārpus Latvijas. Skolēni tika sagatavoti pastāstīt būtiskāko par savu valsti svešvalodā cilvēkiem, kas Latvijā ir iebraukuši no citurienes.”

My country is Latvia.

I live in the capital city of Latvia - in Riga. Population of Latvia is about 2 million people. Latvia was divided into four districts:

Kurzeme, Zemgale, Latgale and Vidzeme.

Riga is located along the Baltic sea. A lot of people in Latvia talk on the Latvian language.

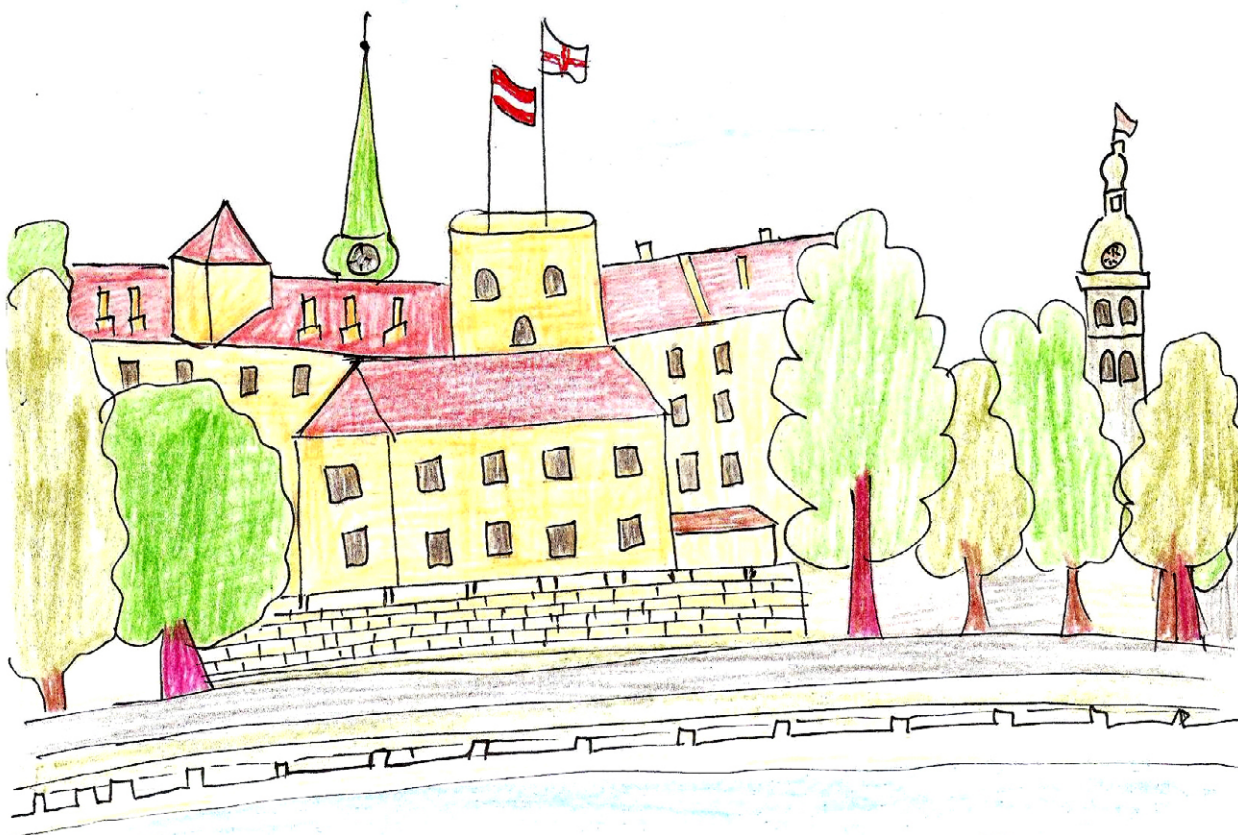
In Latvia are a lot of interesting places, they are rivers, lakes and forests.

Latvian history is very interesting. The longest river in the Latvia is Daugava.

And the deepest lake in the Latvia is Druķis. The highest mountain in the Latvia

is Gaiziņkalns. If you are interested about Latvia, you can go to the Old Riga, there are a lot of interesting shops, streets and festivals. One of the popular festivals in Latvia is Riga. Near the Riga is also beautiful city - it's Jurmala.

There people have a rest and fun. Latvia is a very beautiful and interesting country.

LATVIA!

My country is Latvia. Population in Latvia is 1,968,600 million people. Latvia a small country, It's area is 64,589 sq.km. Capital city is Riga, The longest river in Latvia is Daugava.

Interesting places in Latvia is Riga, Old Riga, Sigulda, Juumala, Ventspils and Cesis. A flag has got dark red and white colors. The red color on the flag symbolizes blood, and white hope for a clean and bright future. Latvia has

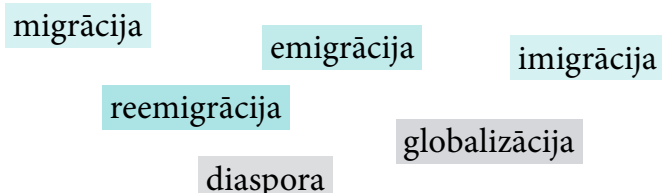
got wonderful and beautiful waterfall, It's Ventas Rumba. And Latvia has got highest mountain in Latvia, Gaizins. National emblems of Latvia is cross, flag, anthem, two-point larkbird, linden and oak. I love my country very much!

Migrācija: cēloņi un sekas

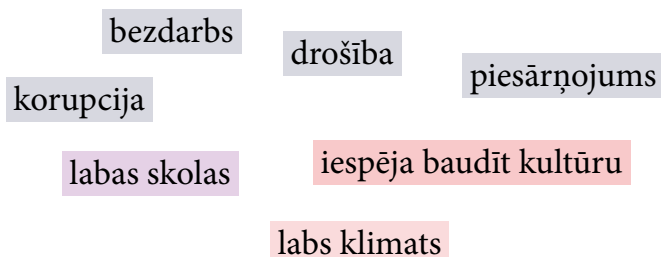
Aktivitātes mērķis ir veicināt izpratni par migrācijas norisēm, cēloņiem un sekām, par migrācijas ietekmi uz cilvēku dzīvi.

1. Skolēni iepazīstas ar migrācijas tematikas pamatjēdzieniem:

2. Skolēni vērtē migrācijas cēloņus un sekas.
3. Skolēni vērtē migrācijas pozitīvos un negatīvos aspektus.
4. Skolēni analizē dažādus faktorus, kas cilvēkiem liek pamest dzimto vietu un vilina doties uz dzīvi citur.

Daži faktoru piemēri:

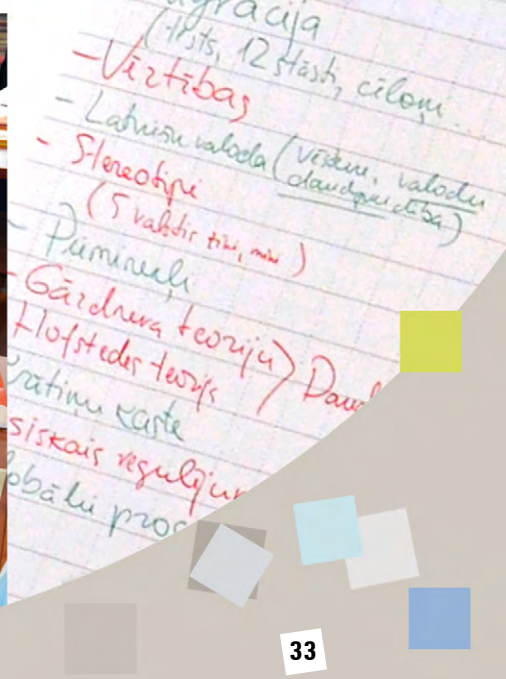
5. Skolēni pamato, kuri faktori, viņuprāt, ir visnozīmīgākie, izvēloties dzīvesvietu.
6. Skolēni analizē savas ģimenes migrācijas pieredzi un intervē vecvecākus, vecākus vai citus tuviniekus par to, kur viņi ir dzimuši, kur pavadījuši bērnību, kur mācījušies un strādājuši.
7. Pētījuma rezultātus skolēni atspoguļo migrācijas kartēs, tajās atklājot savas ģimenes migrācijas vēsturi.
8. Skolēni raksta savu migrācijas jēdziena skaidrojumu; iepazīstina ar to pārējos.

5. Manas draimtas migrācijas karte.

- 1) Rīga → Australija → Krustmāte - manas māmiņas māsa.
- 2) Vārsēji → Rīga → Mans tētis
- 3) Rīga → Jūrija → Mans tētis - no 1998-2000 gada beigās pārcēlās uz dzīvi Rīgā.
- 4) LIETUVA → Rīga → Manas māmiņas mamma.
- 5) Kadona → Rīga → Mana mamma

leskats programmas apguves semināros

Projekta dalībnieku atziņas pēc programmas aprobācijas

- Programmas metodika veicina bērnu sadarbšanos. Skolēni ieinteresēti uzklausu citu skolēnu viedokļus, jo tēmas viņiem ir aktuālas. Bērni meklē kompromisu, atrod risinājumus un kopīgi aizstāv savas idejas.
- Patika nodarbība, kurā veidojām zīmējumus ar dažādu krāsu krītiņiem. Izvēloties konkrētu krāsu, vajadzēja izdomāt, kuri priekšmeti ir šādā krāsā. Šajā nodarbībā varēja trenēt gan sadarbības prasmes, gan radošumu.
- Nodarbība par pieminekļiem jauniešiem lika domāt par simboliem un identitāti. Šī aktivitāte attīstīja abstrakto domāšanu, prasmi vizualizēt idejas un nonākt pie kopīga risinājuma komandā, prasmi savu viedokli argumentēt un izstāstīt pārējiem saprotamā veidā.
- Guvu idejas darbam ar identitātes tematiku, kas veicina skolēnu pašizziņu un mudina izvērtēt savas īpašības.
- Strādāju skolas bibliotēkā; lai varētu izmantot semināru idejas, nolēmu sadarboties ar kādu no pedagogiem un klases stundās devos uz klasi. Kopā ar skolotāju izplānojām projektu darba nedēļu “Es – daļa no Latvijas”, kas lieliski sasaucās ar kursu tematiku. Skolēni veidoja Latvijas pasi, kolāžas par Latviju, uz papīra lapas līmēja dažādus ar Latviju saistītus attēlus. Vislabāk izdevās kopdarbs – Latvijas karte, kas tika izveidota uz koka pamatnes.
- Bērniem patika strādāt grupās, iepazīt sevi un citus. Ar interesi skolēni veica darbus, kas ļāva viņiem labāk iepazīt Latviju un apzināties sevi kā atbildīgu Latvijas daļu.
- Audzēkņi diskutēja, kāpēc svarīgi būt iecietīgam pret citiem, kā cīnīties ar stereotipiem. Pozitīvi vērtēju to, ka audzēkņi ir atvērti citām kultūrām, labprāt vēlas mācīties kaut ko jaunu, iepazīt cilvēkus no citām valstīm. Turklāt audzēkņi apzinās, ka visi esam dažādi, bet ir svarīgi pieņemt cilvēkus tādus, kādi viņi ir. Galvenais ir cilvēcība, lai cilvēks ir labsirdīgs un humāns, tad zūd nozīme tam, kāda katram ir reliģija, etniskā izcelsme, ādas krāsa, dzimtā valoda. Multikulturāla vide dod daudz vairāk iespēju pašam attīstīties un pilnveidot sevi.
- Nodarbībās klasē gan veiksmīgi izmantoju kursus saņemtos materiālus, gan arī uz to pamata veidoju savējos. Kursu materiāli bija noderīgi, arī piedaloties starptautiskos projektos un gatavojot skolēnus konkursiem.

- Kursos gūtās idejas izmantoju mācību priekšmetā *Politika un tiesības*. Tajā integrēju tēmas par starpkultūru vidi un toleranci.
- Tēmas par dažādību izdevās veiksmīgi mācīt sākumskolas skolēniem. Strādājām ar vērtību dimanta kartiņām, analizējām migrācijas procesus. Bērni īpaši aizrautīgi piedalījās nodarbībā par rotaļlietām, uzdeva jautājumus, jo gribēja zināt, ar ko rotaļājas bērni citās valstīs.
- Nodarbību idejas izmantoju, strādājot ar LU skolotāju programmas pirmā kursa studentiem studiju kursā “Izglītības vide”. Studentiem piedāvāju nodarbības par identitātes un piederības izaicinājumiem globālajā pasaulē, kā arī pedagoģiskās stratēģijas starpkultūru dialoga sekmēšanai. Studenti atzina, ka bija interesanti uzzināt gan jaunu aktuālu informāciju, gan arī metodiskos paņēmienus darbam klasē.
- Klases stundā noderīgi bija materiāli par emocionālo inteliģenci, sevis izvērtēšanu un citu pieņemšanu. Klasē ir gan skolēni ar mācīšanās traucējumiem, gan uzvedības problēmām, tāpēc nodarbības par vērtībām un cieņpilnu attieksmi vērtēju kā noderīgas un arī turpmāk izmantojamas.
- Strādājot ar bērniem brīvā laika centrā, izmantoju dažādas spēles, kas liek veidot stāsta sākumu, turpinājumu un loģiskas beigas.
- Kursu materiāli tika izmantoti nodarbībā skolēnu pašpārvalžu un parlamentu dalībniekiem par sieviešu līdzdalību Latvijas valsts izcīnīšanā un neatkarības veidošanā. Nodarbībā skolēni tika rosināti domāt par stereotipiem vēsturē saistībā ar kariem, cīņu par varu un šo cīņu dalībniekiem. Ar G. Hofsteda teorijas palīdzību tika rosināta diskusija par tautas attieksmi pret varu un dzimumdominanci.
- Kursi deva iespēju izvērtēt aktuālas tēmas, tās tika ieviestas praksē, un ar tām iepazīstināti kolēģi metodiskajās komisijās.
- Skolā notiek daudz labu lietu pilsoniskajā izglītībā; saskatu iespējas attīstīt daudz kultūru izglītības perspektīvu, iekļaut to klases audzinātāju programmās.

Par Izglītības attīstības centru

IAC darba saturiskie virzieni – globālā/attīstības izglītība, pilsoniskā izglītība un sabiedrības integrācija, starpkultūru un bilingvālā izglītība, kritiskā domāšana, saskarsme un psiholoģija.

Mērķgrupas – pedagogi, skolu administrācija, vecāki, pašvaldības, jauniešu organizācijas, NVO, cilvēki, kuri nesen ieradušies uz dzīvi Latvijā, kā arī citi interesenti.

Darba formas

Profesionālās pilnveides programmu izstrāde un ieviešana iestādēm un organizācijām.
Mācību programmas, projekti, atbalsta pasākumi dažādām grupām.

Ekspertu konsultācijas un semināri.

Darba grupu un konferenču organizēšana un vadīšana.

Mācību līdzekļu veidošana.

IAC resursu centrā pieejams bagātīgs profesionālās literatūras klāsts izglītības jomā.

Kontaktinformācija

Izglītības attīstības centrs

Dzirnavu iela 34a – 8, Rīga, LV 1010, Latvija

Tālrunis: 67503730; e-pasts: iac@latnet.lv

www.iac.edu.lv

Šī publikācija ir sagatavota projekta “Atbalsts skolu kopienām iecietības veicināšanā un starpkultūru dialoga sekmēšanā multikulturālos kolektīvos” ietvaros. Par šī dokumenta saturu pilnībā atbild Izglītības attīstības centrs un tas nevar tikt uzskatīts par Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta viedokli.